

Klimat- och energisatsningar i budgetpropositionen 2009

Alliansregeringen presenterar i budgetpropositionen ett kraftfullt åtgärds paket inom klimat- och energiområdet med nya satsningar på över 3 miljarder kronor. Till det kommer en särskild satsning på klimatbistånd på cirka 4 miljarder kronor.

Satsningarna på klimat och energi fokuserar på kostnadseffektiva åtgärder för att uppnå Sveriges mål i EU:s energi och klimatpaket:

- Kommersialisering och spridning av ny energiteknik
- Klimatinvesteringar i andra länder
- Snabbare planprocesser för ny, hållbar elproduktion
- Förlängda insatser för energieffektivisering
- Anpassning av Sverige till effekterna av ett varmare klimat

Med dessa satsningar tar regeringen ett nytt viktigt steg mot en hållbar, samlad klimat- och energipolitik som är internationellt orienterad, modern och kostnadseffektiv, och som har förutsättningar att möta de stora utmaningar vi står inför. Sverige skall vara ett av de länder som leder utvecklingen bort från beroendet av fossil energi.

Genom att bättre förena miljö- och näringspolitiken bidrar regeringen till att öka Sveriges konkurrenskraft i den globala omställningen till en klimateffektivare ekonomi. Det ger mångfalt större miljönytta samtidigt som det bidrar till nya exportmöjligheter, jobb och tillväxt i Sverige. Regeringens åtgärds paket innebär att fokus flyttas ännu tydligare från statliga investeringsbidrag till teknikutveckling, effektivare marknader och en större global solidaritet.

Miljöpåverkan och klimatförändringar påverkar utvecklingen i fattiga länder och drabbar de fattigaste människorna hårdast. Utvecklingssamarbetet kan spela en viktig roll i att förebygga och minska de negativa effekterna av klimatförändringar och motverka negativ miljöpåverkan. Regeringen gör

därför en särskild klimatsatsning om totalt cirka 4 miljarder kronor inom utvecklingssamarbetet. Målet för satsningen är främst att på ett effektivt sätt bidra till långsiktigt anpassningsarbete i de fattigaste länderna.

Regeringen avser att senare under hösten återkomma till riksdagen med en klimat- och energiproposition, där satsningarna preciseras ytterligare inklusive riktlinjer för förändringar av miljö- och energiskatter som bidrar till att uppfylla Sveriges del av EU:s klimat- och energipolitiska mål. I det sammanhanget måste också förväntade effekter av oljeprisutvecklingen beaktas. Propositionen kommer att utveckla Sveriges ledande roll i klimat- och energiomställningen och utgöra ett stort steg för Sveriges möjligheter att möta målen i EU:s energi- och klimatpaket.

Klimatet i fokus

Klimatfrågan är en av de största utmaningarna som världen står inför. Energisystemet har en avgörande betydelse för att skapa en ekologisk, ekonomisk och social hållbar utveckling.

Klimatet måste mötas på global nivå. EU har tagit ledningen i de internationella förhandlingarna om en bred klimatöverenskommelse och den europeiska dimensionen blir allt viktigare i energipolitiken. EU:s stats- och regeringschefer beslutade i mars 2007 om de mest ambitiösa klimat- och energimål som någon ländergrupp antagit. EU ska till år 2020:

- Minska utsläppen av växthusgaser med 20 procent jämfört med 1990 och med 30 procent inom ramen för en global klimatöverenskommelse.
- Andelen förnybar energi ska uppgå till 20 procent.
- Andelen förnybara drivmedel uppgå till 10 procent.
- Energianvändningen ska effektiviseras med 20 procent.

Regeringen har en hög ambition i klimatarbetet. Sverige ska vara ledande både i att genomföra effektiva åtgärder här hemma och i att utveckla det internationella samarbetet. Ett starkt ledarskap är avgörande för att nå en internationell klimatöverenskommelse 2009, då Sverige är ordförande i EU.

Kraftig ambitionshöjning för utveckling, kommersialisering och spridning av ny energiteknik

Utveckling och spridning av ny teknik är en förutsättning för att vi effektivt ska kunna minska klimatpåverkan utan att begränsa förutsättningarna för tillväxt och välfärd.

Utöver redan aviserade satsningar på teknik och klimat i höstens forsknings- och innovationsproposition kommer regeringen i budgetpropositionen att

föreslå ett antal ytterligare åtgärder i syfte att främja utveckling av ny energiteknik.

För att underlätta stegen från forskning och utveckling till kommersialisering av sådan teknik där Sverige har goda förutsättningar och ligger långt fram avsätts ytterligare 875 miljoner kronor, vilket möjliggör satsningar på demonstrationsanläggningar för andra generationens biodrivmedel och annan energiteknik till exempel teknik avseende fordon och elproduktion som står inför ett kommersiellt genombrott. För att underlätta spridning av sådan energiteknik som är bra ur ett klimatperspektiv, men som ännu inte är kommersiellt konkurrenskraftiga i jämförelse med på marknaden etablerade tekniker avsätts 339 miljoner kronor under perioden 2009-2011. Exempel på sådana tekniker är biogas och solceller.

Regeringens miljöbilspremie har inneburit en rekordartad ökning av andelen miljöbilar på nybilsmarknaden. Premien har stimulerat såväl konsumenter som producenter på miljöbilsmarknaden. Regeringen avsätter nu ytterligare 325 miljoner kronor till miljöbilspremien. Bilköpare får fram till nästa sommar 10 000 kronor vid köp av en ny miljöbil. Miljöbilspremiens upphörande 30 juni 2009 aktualiserar frågan om skatteändringar för att öka miljöstyrningen.

Tillströmningen av ansökningar avseende installation av energieffektiva fönster m.m. i småhus har varit större än förväntat, med följderna att tidigare anvisade medel inte är tillräckliga för att bifalla de ansökningar som inkommit. För att möjliggöra stöd för de ansökningar som inkommit föreslår regeringen att ytterligare 80 miljoner kronor tillförs anslaget. Stödet upphör vid årsskiftet då energifönster bedöms vara lönsamma på egna meriter.

Kraftigt ökad satsning på klimatinvesteringar i andra länder

För att begränsa effekterna av klimatförändringarna behövs både åtgärder för kraftigt minskade utsläpp i industriländerna och stöd till utvecklingsländer. Sverige ska fullt ut använda möjligheterna att, inom ramen för Kyotoprotokollets åtaganden, stödja miljöteknikinvesteringar i utvecklingsländer. Det är både ett moraliskt och ekonomiskt ansvar att göra insatser där de är kostnadseffektiva och gör mest nytta. Genom detta kan vi också stärka den internationella klimathandeln inför de kommande förhandlingarna om en internationell klimatöverenskommelse.

Regeringen föreslår därför i budgetpropositionen för 2009 ytterligare satsningar, utöver de som redan vidtagits, för projekt i utvecklingsländer

som bidrar till minskade klimatutsläpp och hållbar utveckling. Regeringen föreslår därmed att 670 miljoner kronor anvisas för perioden 2009–2011.

Snabbare planprocesser för ny hållbar elproduktion

En ökad andel förnybar energi är avgörande för att nå upp till Sveriges åtagande i EU, klara klimatomställningen och skapa en trygg energiförsörjning. Vindkraften är en stor outnyttjad potential i Sverige. Regeringen avser underlätta utbyggnaden av vindkraft genom att undanröja hinder, öka kunskapen, förbättra planeringen och korta handläggningstider. Regeringen förlänger satsningen på nätverk för vindbruk samt stödet till planeringsinsatser i ytterligare två år. Länsstyrelserna tilldelas ytterligare resurser för att möjliggöra en snabbare handläggning av vindkraftsärenden.

Förlängning av tidigare satsningar på energieffektivisering

Regeringen har tidigare förstärkt insatserna för effektiv och hållbar energianvändning. De programmen förlängs nu till och med år 2011. Det innebär att satsningarna på bl.a. kommunal energi- och klimatrådgivning och program för energieffektivisering i små och medelstora företag kan fortsätta att utvecklas. Beredskap finns därmed också för att – efter remiss och sedvanlig beredning - omhänderta och sätta relevanta delar av de förslag som Energieffektiviseringsutredningen kommer att lämna i slutet av oktober 2008.

Förstärkta anpassningsåtgärder

Sverige behöver liksom andra länder anpassa sig till de redan oundvikliga klimatförändringarna. Ansträngningarna för att minska utsläppen av växthusgaser kompletteras nu med strategier och åtgärder för att anpassa samhället och därmed minska sårbarheten till följd av klimatförändringarna.

Klimat- och sårbarhetsutredningen har haft i uppdrag att kartlägga det svenska samhällets sårbarhet för globala klimatförändringar och de regionala och lokala konsekvenserna av dessa förändringar. Regeringen har redan genomfört förändringar för att kommuner och länsstyrelser i planeringen av bebyggelse ska ta större hänsyn till klimatförändringarna. Ytterligare åtgärder för anpassningsåtgärder, bl.a. utifrån klimat- och sårbarhetsutredningens förslag, kommer att preciseras i klimatpropositionen.

Det är angeläget att snarast förbättra kunskapsläget och beslutsunderlaget för åtgärder vid händelser där samhällets kostnader blir betydande, t.ex. översvämningar av de stora sjöarna eller ras- och skredrisker utmed Göta Älv vid ökade vattenflöden. Den nationella höjddatabasen ger inte ett tillräckligt underlag och skall därför utvecklas för att bättre kunna bedöma konsekvenser av översvämningar. Beslut och planering fattas oftast bäst på lokal nivå men en regional samordning behövs. Därför ger

regeringen länsstyrelserna en samordnande roll i det regionala anpassningsarbetet.

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) får förstärkta medel för analys av tillståndet i landets skogar, jordbrukslandskap, sjöar och vattendrag så att rätt miljöinsatser kan sättas in. Dessutom avsätts resurser för samordning av dricksvattenresurser, vetenskaplig rådgivning för fisket, informationsinsatser för hållbart skogsbruk, hantering av utökade markkonflikter i renkötselområden samt ökad beredskap för djur- och växtsjukdomar som kan sprida sig till Sverige när klimatet blir varmare.

Regeringen föreslår därmed att 584 miljoner kronor anvisas för perioden 2009-2011.

Insatser inom ramen för utvecklingssamarbetet

Regeringen gör under 2009-2011 en särskild klimatsatsning om totalt över 4 miljarder kronor inom utvecklingssamarbetet. Miljöpåverkan och klimatförändringar påverkar utvecklingen i fattiga länder och drabbar de fattigaste människorna hårdast. Förutsättningar för fattiga kvinnor och män att förbättra sina levnadsvillkor försämras och möjligheterna att uppnå FN:s millenniemål försvåras. Utvecklingsansträngningar som görs riskerar att undergrävas. I förlängningen kan miljö- och klimatrelaterade problem öka ofrivilliga och svårhanterliga flyktingströmmar, politisk instabilitet och svåra hälsoproblem.

Målet för satsningen är främst att på ett effektivt sätt bidra till långsiktiga insatser för anpassning till klimatförändringarna i de fattigaste länderna, men också att bidra till utvecklingsländernas åtgärder för att begränsa halten av växthusgaser, bl.a. genom ökad energieffektivisering, ökad tillgång till bättre teknik och alternativa energikällor samt återbeskningsprojekt. Den av regeringen tillsatta kommissionen för klimatförändring och utveckling ska också verka för att skapa strukturer och riktlinjer för ett svenskt, men även internationellt, utvecklingssamarbete som tar hänsyn till klimatförändringarna.

Främst ska bidrag ske genom befintliga multilaterala initiativ men även i det bilaterala samarbetet, där Afrika står i fokus.

Totalt avsätter regeringen 1560 miljoner kronor under 2009-2011 för stöd till **anpassning** genom anpassningsfonden under Kyotoprotokollet, klimatkonventionens biståndsfinansierade fonder för anpassning, samt extra stöd till Världsbankens International Development Association (IDA) för att stödja IDA:s klimatsatsning som är inriktad på anpassningsåtgärder, men också ren energi och energieffektivisering.

Regeringen avsätter 1000 miljoner kronor under 2009-2011 till klimatkonventionens finansiella mekanism Global Environment Facility (GEF) och till Clean Technology Fund (CTF) inom Världsbanken, med fokus främst på **utsläpps begränsningar**.

Regeringen avsätter 150 miljoner kronor 2009-2011 för **mark- och jordbruksfrågor** till organisationerna IFAD, FAO och WFP.

Medel avsätts för extra bidrag inom det **katastrofförebyggande området**, till exempel stöd för genomförande av Hyogo Framework for Action, med 195 miljoner kronor.

Inom ramen för det **bilaterala utvecklingssamarbetet** kanaliseras ytterligare 1150 miljoner kronor genom Sida under 2009-2011 för anpassningsåtgärder i vissa samarbetsländer, särskilt i Afrika. I de fall samarbetsländerna har utformat nationella anpassningsprogram (NAPA) under klimatkonventionen bör dessa komma ifråga för finansiering.

Totalt innebär detta att regeringen inom ramen för utvecklingssamarbetet avsätter 4055 miljoner kronor i nya medel för klimatsatsningar under 2009-2011.

Bilaga

Klimat- och energisatsningar i budgetpropositionen 2009

	2009	2010	2011
Kommersialisering av ny energiteknik	145	380	350
Klimatinvesteringar i andra länder	230	230	210
Spridning av ny energiteknik	100	122	117
Energieffektivisering	0	60	260
Förnybar elproduktion	60	70	20
Stöd för energieffektiva fönster i småhus	80		
Miljöbilspremie	325		
Livsmedelskedjans klimatpåverkan	6	3	3
Anpassningsåtgärder	174	205	205
Summa	1120	1070	1165